

UNIVERSITATEA “ALEXANDRU IOAN CUZA” IAȘI
FACULTATEA DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA AFACERILOR

DREPTUL AFACERILOR

IAȘI
2022

TEORIA GENERALĂ A CONTRACTELOR

1. Definiția noțiunii de contract
2. Clasificarea contractelor
3. Formarea contractelor (viciile de consimțământ)
4. Nulitatea contractelor
5. Interpretarea contractelor
6. Clauzele abuzive
7. Efectele contractelor
8. Încheierea contractelor prin reprezentare

TEORIA GENERALĂ A CONTRACTELOR

1. Definiția noțiunii de contract

- **art.1166 Cod civil:** acordul de voință dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

În literatura juridică, contractul a fost definit ca „un acord de voință realizat între două sau mai multe persoane pentru a crea un raport juridic – dând naștere unei obligații sau constituind un drept real – a modifica sau stinge un raport juridic preexistent”.

2. Clasificarea contractelor

a) După raportul dintre obligații:

- sinalagmatic (când obligațiile născute din acesta sunt reciproce și interdependente);
- unilateral, chiar dacă executarea lui presupune obligații în sarcina ambelor părți.

b) După interesul material urmărit de părți: cu titlu oneros sau cu titlu gratuit

c) După forma cerută ad validitatem:

- consensual - când se formează prin simplul acord de voință al părților.
- solemn - când validitatea sa este supusă îndeplinirii unor formalități prevăzute de lege
- real - când, pentru validitatea sa, este necesară remiterea bunului.

TEORIA GENERALĂ A CONTRACTELOR

Clasificarea contractelor

d) După modul în care sunt exprimate voințele contractante:

- **de adeziune** - când clauzele sale esențiale sunt impuse ori redactate de una dintre părți, pentru aceasta sau ca urmare a instrucțiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare;
- **contractul-cadru** - acordul prin care părțile convin să negocieze, să încheie sau să mențină raporturi contractuale ale căror elemente esențiale sunt determinate de acestea.

e) După cum sunt sau nu expres reglementate de legea civilă și calificate prin denumiri speciale:

- contracte numite;
- contracte nenumite.

3. Formarea contractului

Contractul se încheie:• prin negocierea lui de către părți sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta.

Părțile au libertatea inițierii, desfășurării și ruperii negocierilor și nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eșecul acestora.

Partea care se angajează într-o negociere este ținută să respecte exigențele bunei-credințe. Părțile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligații.

Partea care inițiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credințe răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți.

Valabilitatea consimțământului (art. 1204 Cod civil) - **consimțământul părților trebuie să fie serios, liber și exprimat în cunoștință de cauză** (să provină de la o persoană cu discernământ).

Este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia se afla într-o stare care o pune în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale.

Contractul încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdicție poate fi anulat dacă, la momentul când actul a fost făcut, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute.

FORMAREA CONTRACTULUI – VICIILE CONSIMȚĂMÂNTULUI

- Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență sau leziune.
- **Viciile de consimțământ** sunt acele împrejurări care afectează caracterul conștient și liber al voinței de a încheia un contract.
- **1. Eroarea**
- Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esențială poate cere anularea acestuia, dacă cealaltă parte știa sau trebuia să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului.
- **Eroarea esențială** atrage nulitatea relativă a contractului.
- **Eroarea neesențială (indiferentă)** este falsa reprezentare a unor împrejurări mai puțin importante la încheierea contractului (partea aflată în eroare ar fi încheiat actul juridic și dacă ar fi avut o corectă reprezentare a acelor împrejurări, astfel încât nu este afectată însăși valabilitatea acestuia).

FORMAREA CONTRACTULUI – VICIILE CONSIMȚĂMÂNTULUI

2. Dolul

Potrivit art. 1214 alin. 1 Cod civil, consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manopere frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie.

Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială.

Contractul este anulabil și atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți.

3. Violența

Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate, induse fără drept de cealaltă parte sau de un terț.

Există violență când temerea insuflată este de așa natură, încât partea amenințată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimțământului său, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav și iminent.

Violența poate atrage anularea contractului și atunci când este îndreptată împotriva unei persoane apropiate, precum soțul, soția, ascendenții ori descendenții părții al cărei consimțământ a fost viciat.

FORMAREA CONTRACTULUI – VICIILE CONSIMȚĂMÂNTULUI

• 4. Leziunea

- **Leziunea** constă în disproporția vădită de valoare între prestații ce există în momentul încheierii contractului.
-
- Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații, conform art. 1221 alin. 1 Cod civil.
- **Existența leziunii** se apreciază și în funcție de **natura și scopul contractului**.
- Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligațiilor sale la valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită.

4. NULITATEA CONTRACTULUI

Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității, dacă prin lege nu se prevede o altă sancțiune.

Nulitatea poate fi definită ca sancțiunea care lipsește actul juridic civil de efectele contrarii normelor juridice edictate pentru încheierea sa valabilă.

Din această definiție pot fi desprinse **trăsăturile nulității**:

- este o sancțiune de drept civil;
- intervine numai atunci când sunt încălcate norme juridice ce reglementează condițiile de validitate ale contractului;
- constă în lipsirea contractului de efectele ce contravin normelor juridice edictate pentru încheierea valabilă a contractului, deci nu privește, întotdeauna, contractul în întregul lui;
- are caracter subsidiar, intervenind dacă legea nu prevede o altă sancțiune pentru încălcarea condițiilor de valabilitate.

5. INTERPRETAREA CONTRACTULUI

- **Contractele se interpretează după voința concordantă a părților**, iar nu după sensul literal al termenilor.
- La stabilirea voinței concordante se va ține seama, între altele, de **scopul contractului, de negocierile purtate de părți**, de practicile statornicite între acestea și **de comportamentul lor ulterior** încheierii contractului.
- **Clauzele susceptibile de mai multe înțelesuri** se interpretează în sensul ce se potrivește cel mai bine naturii și obiectului contractului.
- **Clauzele îndoielnice** se interpretează ținând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părți, de sensul atribuit în general clauzelor și expresiilor în domeniu și de uzanțe.
- **Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte**, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul.
- Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părțile și-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folosiți.

6. CLAUZE ABUZIVE – DOMENIU DE APLICARE

Cadrul juridic e reprezentat, în principal, de Directiva nr. 93/13/CEE a Consiliului privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii.

Directiva - transpusă în dreptul românesc prin Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori.

Domeniul de aplicare - Noțiunea de consumator

Prezintă o importanță deosebită în delimitarea domeniului de aplicare a Directivei, pentru că, prin aceasta, se urmărește protejarea anumitor categorii de contractanți împotriva clauzelor abuzive.

Noțiunea de comerciant/profesionist

Spre deosebire de noțiunea de consumator, cea de comerciant nu a ridicat atâtea probleme, stabilindu-se, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și în dreptul național, că prin comerciant se înțelege **orice persoană fizică sau juridică ce acționează în scopuri legate de activitatea sa profesională, publică sau privată.**

Unele diferențe pot fi constatate cu privire la terminologia folosită: fie sunt utilizați termenii de „vânzător” și „furnizor”, fie de „comerciant” sau „profesionist”.

6. CLAUZE ABUZIVE

- **Noțiunea de clauză abuzivă**
- **Art. 3 din Directiva 93/13/CEE** - orice clauză contractuală care nu s-a negociat individual și, în contradicție cu exigența de bună-credință, ce provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce decurg din contract, în detrimentul consumatorului.
- **Art. 4 alin.1 din Legea nr. 193/2000** (republicată la data de 13.06.2014) - **sunt abuzive acele clauze care nu au fost negociate direct cu consumatorul** și care, prin ele însele sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului și contrar bunei-credințe, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților.
- **Două condiții**
 - 1. clauza să nu fie negociată individual;
 - 2. să creeze un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului.
- Potrivit art. 3 alin. 3 din Directiva 93/13/CEE, Anexa I conține o listă orientativă și neexhaustivă a clauzelor care pot fi considerate abuzive.

7. EFECTELE CONTRACTULUI

Efectele între părți

Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante. Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege, aspect care conturează principiul forței obligatorii a contractului.

Părțile sunt ținute să își execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creșterii costurilor executării propriei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

Efectele față de terți

Contractul produce efecte numai între părți, dacă prin lege nu se prevede altfel. Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui.

La moartea unei părți, drepturile și obligațiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor săi universali sau cu titlu universal, dacă din lege, din stipulația părților ori din natura contractului nu rezultă contrariul.

Semnificația principiului relativității efectelor, instituit de art. 1270 alin. 1 Cod civil, este aceea că puterea obligatorie și efectele contractului privesc numai părțile contractante. —

Excepțiile de la principiul relativității efectelor contractului se referă la situațiile în care contractul încheiat produce efecte față de anumite persoane care nu au participat nici direct, nici prin reprezentare la încheierea contractului și nici nu au calitatea de succesor ai părților.

8. ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR PRIN REPREZENTARE

Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotărâre judecătorească, după caz.

Contractul încheiat de reprezentant, în limitele împuternicirii, în numele reprezentantului produce efecte directe între reprezentant și cealaltă parte.

Cesiunea contractului - potrivit art. 1315 Cod civil, o parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta. Cesiunea contractului și acceptarea acesteia de către contractantul cedat trebuie încheiate în forma cerută de lege pentru validitatea contractului cedat.

Încetarea contractului (art. 1321 Cod civil) - contractul încetează, în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitatea fortuită de executare, precum și din orice alte cauze prevăzute de lege.

La încetarea contractului, părțile sunt liberate de obligațiile asumate.

Pot fi obligate la repararea prejudiciilor cauzate și, după caz, la restituirea, în natură sau prin echivalent, a prestațiilor primite în urma încheierii contractului.

VĂ MULȚUMESC